

Megemlékezés Adreánszky Gáborról (1895—1967)

FÜKÖH Levente
Gyöngyös, Mátra Múzeum

Húsz éve halt meg ANDREÁNSZKY Gábor, az a tudós, aki a magyar paleontológusok közül talán leginkább kötődik a múzeum őslénytani gyűjteményéhez, kinek tudományos tevékenysége nagyméretűben hozzájárult, hogy harmadidőszaki kőbezárt flóránk ismét "élővé" vált.

ANDREÁNSZKY Gábor 1895. augusztus 1-én született Alsópetényben. Elemi és középiskolai tanulmányai után 1913 őszén beiratkozott a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem természettudomány-kémia szakára. Tanulmányait az I. világháború szakítja meg. 1920. március 1-én mint díjtalan gyakornok kerül az Egyetem Növényrendszertani Intézetébe, TUZSON János professzor irányítása alá.

Eredményes munkásságát bizonyítja, hogy 1922. november 4-én egyetemi doktori címet nyer növényrendszertan, geológia és kémia tárgyakból, "A *Gentiana L.* nem *Eugentiana* KUSNEZ. alnemének hazai fajai és elterjedésük főbb vonásokban" c. disszertációval.

1923-1942 között az egyetemen dolgozik előbb mint tanársegéd, majd mint adjunktus. 1942-ben a Magyar Nemzeti Múzeum Növénytani Osztályának I. osztályú múzeumi őrévé nevezik ki. 1943-1945 között a Növénytani Osztály igazgató őre, időközben az egyetem rendkívüli tanára lesz.

A II. világháború után azonnal hozzálát az erősen megrongálódott gyűjtemény maradványainak megmentéséhez. 1945. májusban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választja, majd az év őszén kinevezik a budapesti egyetem Növényalaktani és Növényrendszertani Intézet professzorává, honnan ismét a növénytarba került vissza, s mint kutató megy nyugdíjba 1955-ben.

Nyugdíjba kerülése nem törte meg, sőt kiteljesítette addigi munkásságát. Az évek során felgyűlt ismeretanyagát ezekben az években rendszerezte, s monografikus formában írta meg. Ezidőtájt teljesedik ki a kapcsolata LEGÁNYI Ferencsel, s a bükki növénykövületekkel. Gyakori vendégként fordul meg Egerben, s a gyűjtőmunka mellett megkezdte a múzeum gyűjteményének rendezését. A gyűjtemény anyagát feldolgozó cikkei az Egeri Múzeum Évkönyve I-V. kötetekben jelentek meg.

Az 1954-ben megjelent "Ősnövénytan" c. kézikönyvét 1959-ben követte talán legnagyobb munkájának megjelenése, a "Die Flora der Sarmatischen Stufe is Ungarn". Utolsó könyve 1966-ban az egeri Wind-féle téglagyár felső-oligocén flórájának feldolgozását tartalmazta: On the Upper Oligocene Flora of Hungary analysis of the site at the Wind Brickyard, Eger" címmel.

Tudományos és emberi értékeinek tömör összefoglalását Szujkóné Lacza Julia nekrológiájából idézzük: "Ő jelentette a hazai paleobotanikában a klasszikus őriást, akinek legfőbb erénye tudományának szeretete, hatalmas szorgalma, s minden tekintetben önzetlen baráti jelleme volt".

A múzeum gyűjteményén alapuló néhány feldolgozását az Egeri Múzeum Évkönyvének lapjai őrzik:

- 1963: A növényföldrajzi táj változásai Eger környékén a harmadidőszak folyamán (Wandlungen der Pflanzengeographischen Landschaft in der Umgebung von Eger (Oberungarn) während des Tertiärs) - Egeri Múzeum Évk. 1: 39-47.
- 1965: Középaő-oligocén növénymaradványok Eger környékéről (Plantes fossiles d'age rupelien des environs d' Eger) - Egeri Múzeum Évk. 3: 7-22.
- 1966: Növényfajok, fajcsoportok és nemzetségek élettartama a hazai harmadidőszakban (Lebensdauer vor Arten, Artengruppen und Gattungen im Ungarischen Tertiär). - Egeri Múzeum Évk. 4: 7-20.
- 1967: A hüvelyesek (Leguminosae) szerepe az Eger melletti Kiseged alsó-oligocén flórájában (Die Rolle der Leguminosen in der unter-oligozäne Flora von Kis-

eged dei Eger (Oberungarn). - Egeri Múzeum Évk. 5: 7-30.
-KOVÁTS, É. 1964: A tölgy rokonsági köre az Eger melletti Kiseged alsó oligocén
flórájában (Der Verwandtschaftskreis der Eichen in der unter-oligozänen Flo-
ra Von Kiseged bei Eger (Oberungarn). Egeri Múzeum Évk. 2: 7-42.

IRODALOM

LÉNÁRT, A. (1984): Az Egeri Múzeum Évkönyvének cikkbibliográfiája. Agria 20: 303-
326.
SZUJKÓNÉ LACZA, J. (1968): Megemlékezés Andreánszky Gáborról. (1895. 1967). Eg-
ri Múzeum Évk. 6: 1-18.

Dr. FÜKÖH Levente
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS
Kossuth ut.40.